

ЗЕМУНСКИ ГЛАСНИК.

Земунски Гласник излази Недељом у јутру. Цена му је годишња 5 форишти у банкнотатама заједно с поштарином или достављањем у кућу. За предбројнице у Србији стане лист овај дукат цесарски с поштарином. За Босну, Хрцеговину и Стару Србију 60 гроша турских, сав турске поштарине, коју предбројници сами имају плаћати.

Број 22.

Предплату на Земунски Гласник прима из Аустрије Сопронова печатња у Земуну, из Београда и унутрашње Србије г. Велимир Валожић у Београду. Предбројници из Босне, Херцеговине и Старе Србије предброје се у плаћења писмиња код управе видајетске печатње у Сарајеву. Без новца никакве се не уважавају паручбине.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Друга овогодишња четврт претплате на „Земунски Гласник“ почиње месеца Априла. С тога учтиво позивамо оне, којима истиче рок пренумерације с концем овога месеца, да исту обновити изволе.

Тромесечна претплата износи:

За Аустрију . . ф. 1.25

За Србију . . . 15 гроша

уједно с поштарином.

Уверавамо поштоване читаоце своје, да не жалимо труда, да наш лист све бољим постане и да све више одговори својој задаћи. Како будемо уклонили неке техничке сметње, умножићемо садржину листа знатно

Уредништво.

О ИЗВОЗУ ХРАНЕ ИЗ СРБИЈЕ.

Државни почетци једнога народа то су увек тежња и ревња за развитком себе самога. Интересантне су то појаве у историји човечанства, не толико на политичком колико на културно историјском и народно привредном пољу. То означава младост тога народа, његово пролеће, где све пуца, цвета и где се све разграњује, те пуно плода доноси.

Такав народ, пун младости и живости видимо ми у нашем суеству, у Србији. Не намеравамо у овим редима нацрт развитка Србије нашим читаоцима дати, нити износити положај њезин у данашњем усколебаном времену, где је важна улога чека. На неможемо се ни у то упуштати, да претставимо њезино данашње културно стање. Сад ћемо остати само на народно привредном зем-

љишту и о томе ћемо проговорити. Говорићемо о растећој продукцији Србије, о њезиној скорашњој трговини са храном, како је ова сваке године разгранатија и знатнија и како је извоз хране из младе ове државе велику пажњу на се повукао. Јер то није давно било, кад је Србија морала храну увозити, кад је жетва и у средњу руку била. Данас се из ње извози, и њени пољски као и други производи траже се на западним европским вашарима.

Има особито четири округа, који су у Србији важни по земљеделство: Шабац, Смедерево, Пожаревац и Неготин. Пређе ли цена хране 72 гр. по 100 ока, онда могу још и окружија Јагодина, Ђуприја, Кнежевац и Ваљево хране дати. Кад је жетва и цена хране у средњу руку, Србија опет може при данашњој производњи тридесет милиона ока хране извести. Ове је године до половине Марта 45 милиона извезла. Услед учињеног искуства за ове три године, може се надати, да ће се у Србији производња хране још већма подићи, и да ће извоз много знатнији бити.

Из ових поузданих навода види се коју пољско-привредну значајност храна за Србију има, и да је истинита и праведна пажња, коју трговина на њу обраћа. У интересу је земље, да се та грана трговине све више шири, зато ваља уклонити оно, што јој сметати може.

Као што је познато, храна трговине већином је коњунктурална. Шпекулант, који је у јесен купио, зна тек у зиму, а неки и у пролеће куд ће свој еспап послати. Српска храна има два природна пута, један је мору Савом пут Сисак-Трста и Дунавом Брајила-Сулина, а други преко Пеште у Немачку. Почем се дирекција хране тек у зиму или пролеће определити може, то су магацини за спрему преко потребни. Али баш у томе

оскудева Србија, јер оно мало шта их има на стовариштима, неваљају, једно што су мали, друго што су за друго што зидани. Очеvidно је, да храна, у таким магацинима пропада. Тако је 1866. г. било фирми К. и П. с храном. Па у Дубравици, главној станици за производ Пожаревачког округа нема никаквих магацина. Тако се пазар мора у Пожаревцу најпре сместити, и тек онда на Дубровачку скелу снети, кад треба товарити. Кличевац и Костолац, та најзгоднија места за товарење не само да немају магацина, него ни механе, где би се трговац од непогоде сачувао и склонио.

Друга околност, која смета развићу српске трговине с храном, то је оскудица у кредитним заводима. Као што горе поменуемо, извоз је хране из Србије толики, да је пажњу трговачкога света на се обратио, па за цело ће сваке године све то већи бити. Но произвођилац одмах после жетве прода неки део своје робе, треба дакле трговцу храну купити кад онај прода и док је јефтинија, а са продајем мора чекати док не дође пролеће, кад ће се моћи возити. Знатни фондови морају трговцу на руци бити, да би само неколико месеци могао куповати. Само се по себи разуме, да се у томе послу нужна средства само великим фирмама подају. Средњи капитали, а тога у скупа има више, морају се ограничавати на мање радње. Кредитни би заводи учинили, да би и средњи капитали могли у конкуренцију ступити, што још нема. Довољни и јефтини капитали то су први услови, да се извоз хране из Србије подигне. Регулисање Мораве, чему српска влада велику пажњу поклања, други је услов. Данашњу оскудицу у подвозу ваља да ће заменити пак конкуренција.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ ВЕСТИ.

Земун. Пододбор, коме је поверено да изради правила за економну задругу Земунску, свршио је тај свој посао, и ономад у Четвртак имао је састанак, на коме беху прочитана израђена правила, и по неким малим изменама одобрена. Још ће их велики одбор проучити, и пошто их буде одобрио, поднеће се влади на потврђење.

Штатут овај, који је написао члан подбора г. Ивић, укратко је ове садржине. Штатут подељен је на четири главна отсека и тридесет и девет параграфа. Први отсек говори о делокругу задруге и њезиним правима. „Услед највишег дозволења склопе приватни људи у Земуну једно друштво па ту цел, да потпомогну земљеделство у свима решетају и гранама, и да протресају, какав уплив закони и управа на пољеделство и народну привреду имати могу. Према влади имаће се задруга сматрати као саветујући орган, те је дужна, да на питања, која се њојзи ставља, по савести и души одговара.“

Да би задруга своју цел постићи могла, дозвољено је њојзи, да све законом допуштене мере предузимати може. Поглавито ће држати састанке чланова својих, и других особа, које су веште у економији, ради договарања и поучавања један другог у економним и привредним стварима. Но почем теорисање без практике слабо плода доноси, то ће задруга завести једно двориште (мајур) за практичне покушаје, с којим ће управљати један теоретично и практично изкусан пољеделац. Ово двориште служиће уједно и учењој се о младини за углед у практичној економији, премда је задруга намерна, у будуће још и посебну економну школу завести. Задруги спада у задатак и то, да народ добрим економичног садржаја књижицама и списима поучава, као што ће и завести у своме стану библиотеку од стручних књига и модела од справа. Она ће и резултате од покушаја својих путем штампе јавности предати, како би могли бити од користи великим круговима. Ова задруга ће и предлоге поднети влади, у корист пољеделства, и пр.

Други отсек говори о члановима задруге, њиховим правима и дужностима. Члан ове задруге може сваки поштен човек бити. Чланови се деле на основаче, на потпомагајуће, на

дописујуће и почасне чланове. Основачи су оне особе, које се обвезују, за две године дана педесет форинти платити, потпомагајући чланови пак они, који годишњи прилог у друштвену касу плаћају. Колики ће тај прилог бити определиће главна скупштина, но више од четири форинте годишње бити неможе. Друштво набавиће о свом трошку згодне справе земљеделске. С тим справама моћи ће се сваки земљеделац послужити, ако плати прописану таксу. По штатуту биће ова такса упола мања за чланове задруге, него што ће је имати платити остали земљеделци.

Трећи одсек опредељује устројство задружне управе. Са задругом управљаће један на више оделења подељени одбор од дванаест чланова и толико заступника, са једним претседником и потпретседником. Претседник заступа задругу у спољашним одношајима, и бира се као и одборници од свију Земунских чланова задруге на три године. Сви одправљају дужност безплатежно, као и тајник задруге, који има права гласања у одборним седницама. Тајник врши канцеларијске послове задружне и члан је оног оделења одборског, коме ће бити поверено, да испитује списе, који ће се путем штампе јавности предати. Осим тих управљајућих органа поставиће се и један економни учитељ, и послужитељ који ће обојица бити под платом. Врховну управу мајура водиће пак један тога ради изабрани члан друштва по издатим посебним му правилима.

Четврти одсек говори о главној скупштини чланова, за коју прописује, да буде редовно један пут у години и да се држи јавно. Сваки присуствујући члан има у њој право гласања. Ако је потребно моћиће одбор и ванредну главну скупштину сазвати. Главна скупштина закључује између осталог о овим предметима: она бира претседника, потпретседника и одборнике, почастне и дописујуће чланове; закључује, да се влади поднесу претставке; да се држи изложба од земљеделских и овима сродних ствари; решава, коме да се дају премије, медаље или друга одличја; опредељују плате учитељу, послужитељу и пр. и издаје овима службена упутства, и т. д. и т. д.

Ове су главне црте из штатута, који је одобрио пододбор. До који дан сазваће се велики одбор, да их, као што рекосмо, и овај проучи и одобри, па ће само од потврђења владе зависити, да ово друштво почне што скорије свој користан рад.

— Услед закључка варошког заступништва у седници прошле недеље позвани су општинари у трећи дан ускреса на састанак. Познато је, да ће се већати о томе, како да се заведе у нашој вароши недељна школа за занацијске и трговачке ученике. Као што чујемо, позване су на тај састанак и неке особе, које нису општинари, да се с овима посаветују. Важност предмета изискује, да што више општинара буду на састанку.

— Са Сегединском лађом у Среду дошао је у Земун из Титела ново наименовани пуковник српско-бачатске регименте и досадашњи командант шајкашки г. Коција. Допратише га шајкашки официри са бандом. Други дан је отишао г. пуковник са оршавачком лађом на своје ново одређење. Да се с њиме састану дочекаше га овде пуковници варадинске и панчевачке регименте господа Шарић и Ђорђевић. — Исто вече прешао је из Београда претседник државног савета г. Јован Мариновић, који је у Четвртак са сичачком лађом отпутовао Савом. — Јуче се вратио г. Каљевић, уредник „Србије“, са свога пута у Женев, куд је био пре неког времена отишао због свога брата, који се удавио у женевском језеру. Као што чујемо, ненађоше тело младићево.

— У Новом Саду дукинуће се скоро заведена реалка с тога, што варош неможе да троши за издржавање њезино.

— Ономад у Среду ушао је у лађу код Базијаша генерал Игњатијев, руски посланик у Цариграду. На истој лађи јавља „Лојд“, налазио се и српски агент у Букурешту, скојим ће заједно путовати до Ђурђева.

— Угарски је сабор верифицирао Кошута Лајоша за заступника сабора. Тим поводом надају се, да ће се негдашњи диктатор поврнути. Деакова странка мисли, да се неће вратити, јер држе, да се он неће покорити захтевима ни сада, а то су, да се завери верношћу према краљу, да се настани у земљи а да се одрече иностранства и да се покори данашњим законима. На то ће Кошут тешко пристати.

— Архиепископска православна консисторија у Сибињу ердељском прогласила је цркву свете Тројице у Брашову за јеретичку, и с тога је изрекла зашт над црквеним добром њезиним. Грци и Бугари, који

су парохијани те цркве, јесу по пој-
 мима славне те консисторије јере-
 тичи, што хоће да се у њиховој
 цркви и одсад служи грчки и сла-
 венски, а не влашки.

— Министар финансије у Бечу
 г. Брестел предложио је царинско-
 ме већу пројект закона за преколит-
 ванске провинције, који прописује
 наплаћивање пореза од движимог и
 недвижимог имања свију житеља. По
 том пројекту плаћало би се од непо-
 кретног имања девет десетина про-
 цента, то јест од 100 форинти 90
 новчића, кроз три године одчестно.
 Рачуна се, да цело недвижимо имање
 у Аустрији, ван угарских земаља,
 око 50 хиљада милиона износи, те
 би отуда око 450 милиона форинти
 било прихода држави за три године
 дана. Од движимог имања, премда у
 суми толико не износи, али би се
 од њега по пројекту већи проценат
 плаћало, опет би толико дохотка
 било. Против овог пројекта појави-
 ла се велика агитација како у Бе-
 чу, тако и по провинцијама, и с
 тога мисле, да ће га министар повући.

— У Румунској нар. скупштини
 учињен је ту скоро предлог један,
 који у великом степену вређа при-
 родно право љутско. По том би пред-
 логу допуштено било Јеврејима оби-
 тавати и послова радити само по
 где којим местима, не покретна до-
 бра не смеју притежавати, она што
 имају морају за известан рок, који
 је веома кратак, продати. Осим Ру-
 сије, све су велике силе посредовали
 код румунске владе, да се тај не чо-
 вечни предлог не изврши, кад би
 и примљен био од скупштине.

— „Лојду“ јављају из Рушчука,
 да је тамо ово дана донешено 100
 топова с потребном цебаном. До
 који дан очекују и 30000 пушака
 игљенача за војску, од које ће до-
 ћи после укреа 20 батаљона, те ће у
 Бугарској бити до 50 батаљона регу-
 ларне турске војске. У Силистрију и
 Шумлу долазе 4000 војника редифа.

— Велики везир је ту скоро под-
 нео султану извештај о покрету крит-
 скоме, који је порта у препису и
 заступницима страних сила саопшти-
 ла. Ове четири тачке набраја Фуад-
 паша за главне узроке том покрету: 1.
 Опште револуционарне тежње свет-
 ске; 2. Притисак што чини злоупотре-
 бито јавно мњење на европске
 кабинете; 3. Што су се услед тога
 притиска извезле толике фамилије
 са Крита у Грчку; 4. Руске сплет-

ке свуда по источним земљама. Три
 прве узрока порта неможе уклони-
 ти, јер су ван домашаја њезине моћи.
 Против четврте тачке, тојест ру-
 ских сплетака готова је, да им на
 пут стане. Порта уверава, да ће нови
 губернатор Хусеинпаша умети да уте-
 мељи мир и поредак, почем је кри-
 ћанима подарени устав сасвим демо-
 кратичан. Уз то уверава велики ве-
 зир стране заступнике, да ће порта
 непрестано старати се, да уведе ре-
 форме свуд у царству. — У Тунису,
 као и у суседном Алгиру, страшна
 глад утамањује људе. Прошле недеље
 послао је Султан две лађе са раном
 страдајућим у Тунису. — Енглеском
 друштву дошло је коначно дозволење
 на грађење жељезници у Једрене.

— Услед уговора с Прусијом од
 године 1866. имају јужно-немачке
 државе своју војску уредити по прус-
 ком начину. То се сад извршује
 и у Баварској. Том приликом дошло
 је у јужним пределима те краљевине
 до сукоба с војском, која беше иза-
 слата у помоћ властима, које доби-
 ше налог да погину новаци и ланд-
 верце по срезовима, чему су се ста-
 новници противили. Народ на цело-
 ме југу Немачке ни најмање нема
 симпатија према Прусима. — Млади
 краљ баварски одрећи ће владе.
 Болешљив као што јест неможе да
 врши дужност, која је скопчана са
 владањем. Он пати од исте болести од
 које је његов отац, краљ Макса умро.

— Скоро сваки дан читамо о
 новим побунама, знацима незадовољ-
 ства у Француској. Но буџет за
 1868 најбоље ће показати стање у
 Француској. За најважнија мини-
 старства: земљоделија, трговине и
 јавних послова одређено је само
 163 1/2 милиона фор. за просвету 25 1/2
 мил. а војено министарство прожди-
 ре 419 1/2 милиона фр., морина 184 3/4
 мил. На сваку породицу пада 112 ф.
 И на југу Француске множе се бун-
 товне појаве и демонстрације пре-
 тив садашње системе. Прошле не-
 деље било је цемира у Греноблу, и
 поредак се тек повратио, кад је
 војена сила посретствала и више њих
 били су похањени. Повод нереду
 беше, што је полиција забранила
 претстављати позоришно дело јед-
 ного младога Гренобљана. Из позо-
 ришта отишли су ђаци, којима се
 придружило сила света штатуи ца-
 ревој пред полицијом, где певаше
 бунтовну песму „марсељанку“ и ви-
 каше „доле са царем!“ Градоначел-
 нику, управитељу полиције и архи-
 бискупу разбише прозоре с каменом.

— Инглеска, којој је државни
 приход још од толико година свагда
 надмашио расход, у лањској години
 имала је више трошка него прихо-
 да, и то због ратнога похода у Аби-
 синији. Дефицит износи до 4 милиона
 фунти штерлинга, око 40 милиона
 форинти. — У енглеском парламенту
 дебатује се сада о важном по ту
 државу предмету. Немири у Ирланд-
 ској побудише владу, да неке по
 себи не знатне реформе уведе. Опо-
 зиција у парламенту зактева издаш-
 није реформе, поглавито иште, да
 се укине преимућство владајуће ин-
 гликанске протестанске цркве над
 католичким Ирландезима. Привиле-
 гије ове цркве не само што смета
 већини становника, који су ватрени
 приврженици католичке цркве, него
 она и њезини дастојанственици при-
 тежавају велику чест непокретних
 добара у Ирландској као властници,
 који Ирландези обделавати морају.
 Околности, под којима живе ови на
 добрима англиканске цркве и епи-
 скопа њезиних, сродне су стању
 раје, која обделава вакупска добра
 у Турскоме царству, тојест рада и
 зноја доста, али плода јок.

— Руси све више усвојавају зем-
 ље у добокој Азији. По новијим гла-
 совима опет су један знаменит град
 Хорпут на дољем Оксеусу заузели.
 Они се прибужују граници источ-
 ној Индији, и већ сад долазе у Ев-
 ропу вести о њиховим делима у тим
 удаљеним земљама преко Каликуте
 у Индији.

— Сваки дан очекује се, да се
 изрече пресуда над оптуженим прет-
 седником американским Џонсоном,
 јер су испити већ окончани.

— Из Мексике јављају да је Ло-
 пец, издајница цара Макса, затворен
 у Мексики. Томашњи велики суд је
 прогласио, да је пресуда, по којој
 је погубљен цар Максимилијан не-
 законита, што је против конститације.

— Цар бразилијански и пара-
 гајска република у јужној Америци
 још од лане бију крвав бој међу
 собом. По најновијем извештају, ца-
 ревици надбише републиканце и осво-
 јише им главни град. Бразилијанска
 флота од шест оклопница пловила
 је уз реку Ла-Плате испод бедема
 главне вароши Хумајте, коју бра-
 нише 180 топова, но не одбранише
 је, јер немогуше челичним оклопни-
 цима лађама ништа досадити. Услед
 ове победе закључише се мир.

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

Пешта, 30. Марта. (Телегр.) Услед извештаја из Немачке и због јеврејских празника слаба радња. Српско жито, за Мај-Јуни 5.70—75, готова роба 5.80—6 фор. Кукуруза, готова роба, 2.60—65, за Мај-Јуни 3.—3.05. Јечам, 70-фунт., 2,55—60. Зоб врло хрђаво пролази, по 1.60 нуде је.

Земун, 30. Марта. Радње, којима посо пролази због празника, добро пазарише, но са раном ове недеље беше промет сасвим незнатан. Свега је продато око 500 мерова. У кукурузу ништа се није радило. Види се и овде, да за ту робу на горњим местима слабо питају, те се и овдашњи шпекуланти уздржавају од куповања. Продуцити нуде кукуруз по 6.10—20, но нема за њега узимаоца ни по 6 фор. 100 ока. Изглед је, да ће та роба знатно ударити натраг у цени. Има је у долњем Срему још доста на прадају. Ни за радњу са раном друге врсте неопажаче се особита воља на куповање, и цене су мало попустиле, осим наполице, која се као и прошле седнице плаћа по 4.80; $\frac{3}{4}$ жита по 5.20, јечам по 2.70, зоб по 2 фор. мерова.

У долњем Срему свуда усеви добро стоје, осим репице на грофа Пејачевићевим пустарама, која је слаба, јер није било јесенас довољне влажности. Ако усеви овако напредују, мораће жито знатно да пада у цени. А сељаци пуни су ране. Новопазовчани скоро ништа још нису продали.

Рогата марва јако је поскупила, јер мало је има за продају. Ово дана Земунски касаци купише од румског спахије хранене волове, пар по 310 фор., Мршаве краве за пустаре продају се по 100—110 фор.

Јавио сам вам, да је пловни ред путничких лађа за Пешту преиначен, те је сад угодније за Земунце, односно и за Београђане и Панчевце. Но за Тителчане и Бечкеречане није се још нико побринуо, да се чини и њима олакшица. Местна пловидба од Титела до Сланкамена и обратно није још заведена. Путници из Титела, који хоће у Нови Сад или Вуковар, морају са Сегединском лађом најпре у Земун, и одавде тек могу уз Дунав путовати.

Пре неки дан опет је прошао овуда из Београда за Пешту

роморкер „Сигетвар“ са два шлепа и једном простом лађом патовареним са 17.250 вагана српске ране.

Ономад изгуби неки кириција с кола један сандук дућанске робе, на путу између Земуна и Батанице. Кад је пијани кочијаш дошао у Ст. Пазово, куд је трговцу носио еспап, види овај, да један сандук фали. Испитавши кочијаша рече овај, да га је морао неки Немац из Н. Пазова с кола узети, кад му је код бунара пред Батаницом шараглу наместио. Речи пијаног човека бејаш довољан доказ за ст. пазовачког трговца г. П. Ј. да узме од кумпаније асистенцију и да прометне кућу невино окривљеног, кога даде, макар да не нађе што је тражио, под стражом одвести у затвор. Сандук пак је нашао један Земунац, који га је овдашњој полицији предао. Чудимо се преухитрености трговчевој, но исто тако и кумпанијске власти, што је допустила, да се човек без темељног узрока затворити може.

Смедерево, 29. Марта. (о. д.) Дописник ваш из Београда у 17. броју добро вели, да ђумручка манипулација у случају потребе и у недељним и празничним данима треба да се врши. Овдашњи ваљани ђумрукчија то је још пре набљудавао, но ово дана дође му заповест од начелништва, да такво што више не чини, јер је то против полицајних наредби. Ја судим, да у ово време, где један дан дангубе трговци осетно може да оштети, треба да се чини изузетак. Неће се доиста ничије религиозно чувство врећати, ако се после службе божије неколико часова ради на скели. Начелништво треба кадкад да узима у обзир и околност трговине.

Ове недеље било је врло много довоза од ране, дан на дан 30—40 хиљада ока. Жито, плаћају сад по 124—127 гр. Доноси се и нешто мало ражи, по 90—95 гр. Овде се сад товари један шлеп и две растоваче.

Јуче је дошао овамо са Мораве настојник г. Деспинића, и покупио је сила цакова за рану. Једна је од оних лађа ударила на обалу, које отидоше у Мораву по рану, па је морају претоваривати. Незнам је ли та лађа једна од Деспинићевих или Карабиборовићевих.

И у Пожаревац довежено беше ове недеље толико ране, колико одавно није било. Тамо плаћају жито по 116—120 гр. 100 ока. У Гра-

дишту пак скоро сасвим је престала житна радња. Већ је тамошња околина исцрпљена. Јечма има још прилично, и плаћају га по 60 гр. Жито, оно мало што још има, плаћа се по 120 гроша.

Кнежевац, 22. Марта. (о. д.) Житарска радња овдашња била је заспала, док нису с почетка недеље стигли налози на куповање од више њих кућа на долњем Дунаву, који оживеше наново ту радњу. Услед тих налога продато је 130.000 ока жита, и то 65.000 ока овде у Кнежевцу, по 84 гроша, а остало у Зајчару по 94 гр. 100 ока. Још је у Зајчару 20.000 ока ражи по 55 гроша 100 ока продато. Данас су рани ове цене на овдашњој пијаци: жити 80—85 гр., ражи 50—55, јечму 38—40, зоби 30—35 гроша 100 ока. Овде и у околини има још мало више од једног милиона ока ране на продају.

О продуктима ово вам могу јавити с овог места. Кожијих кожа има на плацу 10.000 комада, од којих је данас продато 2000 комада саланске робе по 25 гроша пар, у Радујевац стављено. Јагнећим и јаурећим кожама је цена 14—14 $\frac{1}{2}$ гроша пар. — Масне робе мало има. — Ономад је знатна партија лоја продата за Земун. Од масти продато је 4000 ока по 6 гроша, у Радујевац стављено, и две партије по 10.000 ока, једна за Београд, друга за Смедерево.

Путови немогу боље бити, и доиста се Србија с њима поносити може. Ипак су кирије скупе, што је конкуренција не знатна. Сад се плаћа од товара за у Београд 80, за у Радујевац 35 гроша.

Уверавам вас, да ћу вам често из ових крајева писати, што је год од важности по трговину и народну привредност.

Из Босне, 20. Марта. Својски се реформира у турскоме царству, о томе нам говоре стране новине сваки дан. А да о томе оне и неговоре, ипак би знали за те реформе, јер ми очима видимо, да се друмови граде, да имамо телеграфе, поште и пр., да сами себи судимо по трговачком законнику, скројеном по француском закону, који бди над чешћу и имањем трговаца. Али је то све обсена. При свем том, трговина пада од дана на дан, продукција је скоро уништована, и маса је народа доведена до очајног стања пролетарства. Док није било

тих реформа. Босна је много боље стојала при свим насилијама и незаконитостима тадашњим. Што је томе узрок? Један је од многих узрока и тај, што нема способних и савесних чиновника, особито нижега реда, који нимало непоказују правичност и поштења у вршењу своје дужности. Ево за то један доказ.

С почетка ове годне влада је вилајетска расписала лицитацију од шума, које је балкан-мемури, надзиратељ вилајетских шума, комисионално прогледао и проценио. На темељу тог званичног испитивања, које казује, да су шуме добре, узео је контрактно неки београђанин шуме „Милаву“ и „Стапарски луг“ у Бањалучком санџаћу по врло доброј цени. Контракт свој продао је одма другом трговцу Аустријанцу, који је послао своје људе, да виде шуме. Кад они тамо, а од речених шума ни трага. Неколико трулих пањева казаше им, да су ту некад шуме биле, али су одавно исечене.

Сад ће се подићи процес против вилајета. Но аустријски трговац, знајући како се у Босни тешко дође до права, особито кад се има шта од владе потражити, окренуо је краћим путем. Преко пријатеља

својих хоће да тера ствар у Цариграду код саме порте. Лако је њему, јер има за пријатеље онакве људе, који су од уплива. Али шта би било од простих људи, који немају познанства са великом господом?

О општој житарској радњи из Германије се ово пише. Од последњег извешћа нашег имамо лепо пролетно време, а тиме се унапређује не само пољска радња, него и зимски усеви врло добро расту. То исто јављају и из заграничја, из Енглеске, али за то и у Француској у Енглеској скаче цена. Па кад узмемо да још 6 месеци имамо до нове жетве да ван Чешке и Угарске са њезиним не најбољим квалитетом пшенице у приправи у горњоземској и балтиском мору скоро и нема, и да је извозна способност Американска још неизвесна, барем пре Јунија има се мало очекивати, онда је тешко одговорити на питање, одкуд ће Енглеска, Француска, и Белгија своју грдну потребу до жетве подмирити. А скочити може само тако пре, ако спекулација учествује. За сад се она јако уздржава ослањајући се на старо искуство, јер непредвиђени догађаји поремете сваке предрачуна, а

не испуштају из вида ни велике опасне цене.

— Од кр. уг. министарства комуникације издате су ове концесије за грађење гвозденога пута. Грофу Вл. Вају и друштву концесија за спремање грађења гвозденога пута од Пеште преко Кун-Сент-Миклоша, Халаша и Суботице у Нови Сад. Грофу А. Андрану и Адаму Потоцком за пут, који би полазио од Кошауа, а свршавао би се код Палоте на угарској граници. Најпосле Х. Хевиту и Г. Гиорду концесију за спремање грађења пута крај речице Ваге у правцу Солна-Тренчин-Неихајсел.

— Како се сада многи гвоздени путовни граде и мисле градити, јако се разбира за шуме растовине. Задоста је нема, јер у Угарској, одакле је досад ношена, осећа се у томе велика оскудица. С тога, што се више тражи, и цена је већа. Мора ће се и славонска дрва употребити. Само у горњој Угарској и на источној страни има још шуме, али је све у рукама шпекуланата.

Седмични преглед курса на бечкој берзи.

	25.	26.	27.	28.	29.	30.
	М а р т а					
Дукат цесарски	5 52 ³ / ₄	5 54	5 53	5 56	— —	— —
Сребро	113 35	113 75	113 75	114 35	— —	— —
5 ⁰ / ₀ металици	56 50	56 60	56 80	56 65	— —	— —
Ови с кам. мај — новем.	57 35	57 40	57 60	57 50	— —	— —
5 ⁰ / ₀ народни зајам	62 80	62 80	62 90	62 60	— —	— —
Акције народне банке	702 —	702 —	704 —	700 —	— —	— —
„ кред. завода	182 90	182 80	183 40	182 —	— —	— —
Лозови 1860. године	82 20	82 10	82 20	82 10	— —	— —
Лондон	115 95	116 15	116 20	116 90	— —	— —

Пловидба местне лађе до 19. Априла.

Из Земунa у Београд, у 6 и по сахата у јутру
Из Београда у Земун, у 7 сахата у јутру.
Из Земунa у Београд и Панчево, у 7 и по сахата у јутру и у 12 и по сахата по подне
Из Панчева у Београд и Земун, у 10 сахата пре, и у три сахата после подне
Из Земунa у Београд, у 5 и по сахата после подне.
Из Београда у Земун, у 6 сахата после подне.

Пловидба пароброда на Дунаву, Сави и Тиси.

Од Земунa до Пеште: Сваки дан, осим Среде, у 6 сахата увече.
Од Земунa до Оршаве, Галца, Цариграда: Четвртком, по дозаску пештанске лађе.
Од Земунa до Сиска: Четвртком по доласку пештанске лађе.
Од Земунa до Сегедина: Нелеђом и Четвртком у подне.

ОБЈАВА.

Код подписаних налази се стовариште правога хидраулкога цемент-креча из Куфштајна у Тиролској, и могу сваку наручбину на тај креч, било на мало или на велико одма извршити.

Цена је бечкој центи

Овде на лађи . . . . ф. 1.65,

На обали београдској ф. 1.70.

Браћа Н. Димитријадес,
у Земуну.

Anzeige.

Bei den Gefertigten befindet sich die Niederlage von echtem Cementkalk aus Kuffstein in Tirol, und sie sind demnach in der Lage, jeden Auftrag und jedes Quantum sofort auszuführen.

Der Preis des Cementkalkes

franko hier Schiff . . . . fl. 1.65,

„ Belgrader Ufer . . . . fl. 1.70.

Brüder N. Demetriades
in Semlin.

ИЗЈАВА.

Јављам како својим трговачким пријатељима тако и поштованим муштеријама, да је од 1 овога месеца г. Гавра Миљковић престао бити ортак у досадашњој заједничкој нашој трговини и да је како свој у тај посао уложио капитал, тако и његов добит у суми од 1200 фор. подпуно примио.

У једно препоручујем своју трговину, коју ћу одсад под сопственом својом фирмом водити.

У Земуну, 1. Марта 1868.

К. Антијоневић.

СУДБИНА И ЦАРСКА КРУНА.

Трећи део : „Борба за круну.“

3. Борба за круну.

(наставак)

— Немогу му доплетити, рече Јуарец, јер би Максимилијан и с оне стране мора био увек опасан по републику, и где би он живео, увек би се тамо наши најопаснији непријатељи око њега скупљали. А и осим тога влада републиканска неће се никада одважити, да оне тако олако и не казњене пусти, који толико година у боју и пред судом крвљезиних грађана проливаше. И царска и републиканска страна усвојила је у борби принципа закон јачега. Не можемо дакле сада отступити од њега. Остаје нам само рат! . . .

— Доста! прекине га цар, и хвала вам на услузи.

Јосиф изиђе, а одмах после њега уђе маршалски савет, на име, сви ђенерали из војске и маршали Мирамон и Мејија.

— Господо! проговори цар, по гласу, кога сам баш сад добио од републиканске поглавице, видим, да нема помирења с непријатељем, а не можемо се још дуго ни овде држати. С тога сам се одважио, да свом снагом испаднемо из града на непријатеља, па ако сретно продремо и горе се дохватимо, онда тамо да продужимо рат до сретније прилике. Не испадне ли нам за руком -- онда да предамо град безусловно.

Сутра дакле спремите све како ваља. Прекосутра у зору нека је сва војска спремна за бој.

Рекох вам моју вољу, коју више не мењам. Надам се, да ћете све силе своје употребити, да извршимо тај последњи покушај.

Цар ућута и даде руком знак, да је седница свршена. Сви се разиђоше, а цар устаде и стаде на прозор замишљено и гледаше у стап републикански.

За тим приђе опет к столу. Узе неку кутију и извади из ње многа писма и једно по једно стаде бацати у ватру. То беху све драги спомени из прошлости његове -- поздравни и изливи осећања од мајке, драге, браће и пријатеља.

Већ је и последње спалио. Још се видео само црни пепео. Цар се јако у њега загледао, а бог ће сам знати, какве га све тужне мисли у тај мах облетаху. Тиме је прекинуо већ сваку свезу с човечанством. Што после тога дође кад ће се жалосно

свршити, јер с републиком нема помирења, или ће на ново почети сретнији живот.

После тога зовне кнеза Салм-Салма и преда му један повећи заветљај артије. Одозго је било написано : „Тестамент.“

Беше мрак, да прета ниси могао пред собом видети. У стану републиканском нешто се кува. Војска на погама и спремна за бој. Пред шатором заповедниковим стоје сви штабни официри. Међу њима Ескобеда, Корона, Викарије и Голардо. Сви стајаху потпуно наоружани, а око њих многи ађутанти.

Могло је бити десет сахата, кад неки човек дође. Био је у грађанском оделу, али по ходу и држању могаше се војник познати.

Кад је до њих дошао, Ескобеда, Корона и Викарије уђу с њим у шатор.

— Но, шта је капетане? запита Ескобеда.

— Лопец је поручио, одговори капетан, да ће испунити, што је обећао. После поноћи отвориће капију од Ла-Круца, кроз коју ће републиканска војска ући.

Капетан је свршио своје.

Ескобеда скупи одмах официре око себе, и јави им, какав се важан тренутак приближује. С неколико ватрених речи све их оснажи и охрабри. За тим одреди свакоме место. Коронин ће посао бити, да цара жива ухвати.

И војска се крене к капији.

Судбина царске круне још се лебрила само на крилама неколиких тренутака.

На стражњој канији манастира Ла-Круца корачао је полако стражар горе доле.

Поноћ је прошла. Врата од једне собе у стражњем крилу манастира полако се отворише. Човек у огртачу, шешир натучен на очи полагао је ушао кроз ходник, и чешиће је застајао и нешто прислушкивао.

Беше мртва тишина. Само се ход стражарски потмукло чуо.

Ноћник није могао проћи, да га стражар не спази, али кад је чуо сабљу и видео златну огрлицу, познао је свога претпостављенога, те стаде, да га поздравља.

Он запита војника, је ли се што ноћас догодило, јер је на глави имао парадни шешир, па је војник мислио, да је дежурни.

За тим прислони ухо на један отвор и стане ко прислушкивати. Позове и војника да погледати на он стрмен и да прислушкује, јер му се чини, да се неко приближује. [Војник приђе погледати кроз рупу али у исти мах, потегне ноћник нож и страшним ударцем обори војника мртвог на земљу, а пушку му брзо задржи да неби опалила, кад с њим падне.

Сад брзо извади велики кључ и отвори капију, кроз коју републиканска војска с голим бајонетима полети.

Напред је ишао један официр, коме се сад и -- Лопец придружи.

Сасвим лако дођоше до царског конака. Нико их незадржа.

Заузеше све улице и манастир

на свака врата поставише стражу

заповедише јој, да никога непушта напоље.

У тај мах искрене од некуда Јосиф, али паде на месту мртав од републиканскога бајонета. Није имао времена, ни да дође к себи од чуда и страха, кад је свуда видео републиканску војску.

Као потоп заузеше све ходнике и улице, и опет се нечу никаква вика, само потмукла тутњава . . .

Кверетаро је пао већ сада и без једне пушке.

Забуна беше велика. Републиканци чекаху само на знак заповедника свога па да се почне покољ.

У царским се кућама већ чуо жагор. Тиме беху републиканци опрезнији.

У царскоме двору отворише се врата од једне одаје. Цар истрчи напоље, и кад угледа републиканске бајонете против груди својих, стаде бегати као јеленче. А за њим и принц Салм-Салм.

Војник један уступи цару коња. И цар уђе међ војнике, који буновни и пола не одевени беху и скупи их око себе.

И Мирамон је међу тим принео са својим хусарима, али све заман. Цар се повукао најпосле са остатком војске своје у један теснац, али кад је видео да му војници тако немилостице нападају, и да му је одбрана немогућа, подигне бео барјак.

То је био знак мира и предаје. Бој се одмах утиша.

Чета републиканаца приђе царевцима и вођ њихов запита царске ђенерале, што цара окружаваху, ко је је цар?

— Ја сам! одговори цар и преда му своју сабљу.

За један сахат све је било покорено. Сва царска војска беше

ухваћена. Ађутант заповедника републиканске војске отишао је у Полезу претседнику, да му јави за поведу, а шеф-ђенерал објавио је војци и народу, да је њихова победа, а је царство пало, и да је цар с многим ђенералима и војском заробљен: Цар, 14 ђенерала, 480 официра и 8000 војника. Позвао их је да не слушају којекаква опадања непријатељска. Историја ће их најправедније оценити. Борба је била јуначка, била је света и одушевљена — за право и слободу! . . .

Шеф-ђенерал седео је у одаји, и ово је говорио својему ађутанту да пише:

Грађанину војеном министру! Кад смо јуче цара Максимилијана ухватили, ово је захтевао, да му се допусти:

1. „У првој половини месеца Марта, ја сам захвалио. Преписе наћићете у архиви Ла-Кручкој. Оригинал је у претседника у Јозе Марија Лакунце. Њега сам молио, да то обнародује, ако би ја био законито ухваћен.

2. Ако се иште још каква жртва, нека се мојом личношћу намири.

3. Желим да се лепо поступа са пратњом мојом, која ме је кроз свако зло вернио пратила.“

Још ми је казао да он друго ништа не жели, него да се врати из Мехике, и с тога се нада, да ћемо му дати нужну пратњу до лађе, којим ће се навести.

Ја сам му одговорио, да му ништа не могу учинити, до једино, јавити влади.

Кверетаро 4. Маја 1867.

Ескобедо, ђенерал-шеф.

— Отправите ту депешу одмах министру.

Међу тим дође Корона и јави Ескобеди да је предо Лопецу одређене му новце.

4. Последњи поздрав.

Са кула кверетарских више се републиканске заставе.

Максимилијан од како је затворен промено је три затвора. С њиме беху и маршали Миромон и Мејија.

Жалосно изгледаше та њихова ћелија. Беше на свод, и беше пушта, влажна и мрачна, јер је само један прозор био са троструким гвозђем. Унутра стајаху два кревета, један сто и столица. Брата беху тешка гвоздена.

Маршали лежаху на једноме кревету. Чињаше се као да спавају. Беху бледи и слаби обојица, а у Мејије је било још и лево око везано. Цар је замишљено ходао горе, доле.

Међу тим уђе пуковник Голардо.

— Од владе је, проговори он цару, дошао налог, да изберете себи браниоце, који ће вашу ствар заступати пред судом.

— Пред каквим судом? запита цар упрепашћен.

— Пред војеним судом.

Несретни цар пребледи као крпа, и једва мало после проговори:

— Говорите ли ви у име владе?

— Јест.

— Онда кажите влади, да ја протестујем против свакога суда, који се не састоји из чланова обе странке. Протестујем у име народнога права против свакога преступа, кога ваша влада мисли учинити. Ја сам законито владао у држави, која је од већине држава припозната, и кад су је напали, бранио сам је као војник, поштено на отвореном пољу. Ако се састави такав суд, као што га ја желим, онда хоћу за заступнике ове адвокате из престолнице: Мартинеца де ла Тора, Ортеага, Палација и Васкеца.

И маршали изберу те исте.

Кад је Голардо изишао почну се разговарати о томе суду. Видели су већ и сами, да је њима смрт намењена, а суд да ће се држати тек онако. Храбрише један другог и тешише се међу собом, и проклињаху Лопеца — издајницу.

Страшне мисли обузеше цара. Невесело ходао је горе доле. Мислио је о лепим данима прошлости своје, који му се сада у крвавој садашњости утопише. Сетио се рода и пријатеља, а највише своје старе мајке и миле љубовце, па им је и писмо написао. Послао им је последњи поздрав.

(наставити се)

ДУВАН.

Биље, које ми дуваном зовемо употребљавано је најпре за лекарију, после за украс и моду, а најпосле за трговицу и финансију. Дуван саде, негују и подижу милиони људи и тиме се хране. Дуван доноси милионе држави у касу њезину. Дуван је постао тако исто потребно биље, као и храна. Њиме растрерују људи дуго време тако, да то потоњи нараштаји нећеју моћи ни појмити.

Толико се дуван троши поред свега тога, што је шкодљив. Дуван извлачи пљувачку, и има дуванџија који толико пљују, да им у соби тако изгледа, као да су сами пукеви милили. Дуван дакле изсушује, и немириши пријатно и спречава варење у човеку. Дуван је сасвим изливина ствар, и опет је милионима људи потреба па и то још сиромашнијима.

Страшне дуванџије немогу се одучити од пушења. Па немогу се ни уздржати где би требало. Један посланик турски у Берлину запалио је чибук и у самом позоришту у ложки. И полиција му је гледала кроз прсте. Но Турчин к'о Турчин, ни бриге му, па стаде одозго у партер и пљуцкати. Е, ту му је већ полиција морала казати, да је забраздио у претстављању — репрезентацији — свога великог господара Султана. Он је само климно главом и промрмљо: „простето!“

Дуван и бурмут, то су заиста најчудније навике. Сиромаш војник, надничар, занатлија, ловац и поштански момак пре ће се одрећи јела, него дувана, и последњу пару даће за њега. И сами научењаци с муком га остављају, и ако зна да га слаби, јер мисли да је пушећи лакше учити и писати.

Лула је најбоље друштво. Поред ње можеш радити, шта год хоћеш. Можеш радити, мислити, ћутати разговарати се. Лула је разбибрига. Милионима је дуван још и данас „свето биље“, као што га у приви мах називаху, као год што је ракија „животна вода.“

Шпањски калуђер Павле Ромап познао је дуван г. 1496. Он га је први донео у Европу. С тога би требало, да се дуван зове Павлија, као год што би требало и Америка да се Колумбија зове.

Први начин, како се пушило, биле су цигаре. После су за њих узимали различне, скупоцене луле.

Женека јако мрзе на дуван, премда већ и код њих има, које пуше.

Од пушења тамне зидови, прозори и завесе на њима. Пушење је многу кућу па и многу варош у прах и пепео претворило.

Има људи, који ће најбољу земљу пре за дуван употребити, него за пшеницу.

Од пушења се жедни. Пушење и ниће помраче мозак. Од њих има много зла, а користи никакве.

Једна госпа у Женеви, приповеда „Демокрит“, како је мрзила дуван, да је као бесна удетила у собу његову, кад га је видела где

пуши, и рекла му: „Пој, господине окужићете ми целу кућу.“ Беше усплахирана, као да јој је кућу запаљено.

Шлецер броји међу најгоре последице свога морског пута у Петроград, што је научио пушити. И он је био тако исто јаки дуваницја, као што је био велик повесничар. Има људи који непуше само кад спавају.

Крилов, руски песник, који у својој соби није имао асталата, и који своју собу никад није чистио, седео је на канабету и непрестано је пушио. Како једну лулу испуши припали другу.

С дуваном иде као и са енглеским еспапом. Има цигара, што се зову вирђиније, порторики, лужвијана, ораноки а никада и невидеше тих предела.

Један трговац у Лондону био је оптужен с тога, што у дуван мена друго биље, па га продаје. Но он докаже суду, да у његовом дувану нема нимало права дувана. И суд га пусти здрава права.

Многи научењаци уметвовали су, да се и код старих налазе трагови од пушења. Проповедник Бренк, чудњак, доказује речима из Псалма: „Моји су дани прошли као дим,“ да је Давид пушио. У Херодоту и Страбу има неколико нејасних места, из којих се још боље може то за пушење доказати.

Ми се морамо Америци захвалити за дуван. Француски посланик Никот видео је дуван у Лисабону и послао је у Париз. Адмирал Ралиг је однео га у Енглеску. Тај је адмирал тако пушио, да је знао и тежину дима, што попуши и опкладио се за то с краљицом Јелисаветом. Он је измерио дуван, што ће пушити, па онда пенео тога дувана и онда колико је лакши пенео од дувана толико је дим тежак.

У Немачку је дуван донела енглеска помоћничка војска, коју је Јаков своје зету Фридриху кнезу пфалцком у помоћ послао.

Неки тврде да је дуван од старина. Песници песнички доказују, па још ако су дуваницје, као што је немачки песник Герстенберг. Он каже: „Да срамне лудости! Дуван, да је од Никоте!? Толико хиљада година пре њега пушили су богови на Олимпу. Ватра прометејова украдена је из луле јупитерове.“

Папе су својим пастирским гласом одвратиле народ од пушења. Султан је дао једноме дуваницји кроз

нос протурити камиш с лулом и водити га по улицама цариградским. Попови су проповедали против пушења, говорили су, да је то погибелъ за душу, да ће сваки који пуши у пако отићи, да је пушење претеча паклене ватре и непосредно дело ђаволско. Ако је тако, онда је ђаво у целој свету, па и деца су ђаволчићи, јер ће те многе од 13—14 год. видети, па запалили лулу.

Попови су изјављивали, да пити ракију није толики грех, колико пушити. Тако се и каже: „Оно што у уста иде није грех, него што из уста иде.“

Источњаци кад пуше, пуштају дим на три стране: на уста, на нос и на уши.

Петар велики, кад му је у Лондону 1698. понестало блага, допустио је Енглезима увоз дувана, и ако је народ мрвио на дуван.

Тако су почели по мало и владоци пушити. Шта више папа Бенедикт XIII. укино је проклетство Иноценца XII. које је на дуваницје бацио.

Теј и дуван милиона стану људе, а шкодљиве су биљке за здравље и живот човечији.

И опет је лула већ у такој милости код људи, да има и своје химне. Једна немачка песма каже:

Кад не пушим само мало,
Невоља сам јако;
С тога ми је — боже! прости! —
И у цркви тако.

Па ко није чуо певати: „Луло моја сребром окована?“ Колико Турчин цени лулу, показује ова песма, где се каже како је Осим-бег

Западио лулу,
Пољубио булу,
Па умро.

Даклем лула и девојка једнако су му миле.

Било је увек славни дуваницја. Фридрих Вилхелм I. је завидио Станиславу краљу пољском, који је од јутра па до мрка мрака пушио, па и Петру великом, који је онако источњачки диманио.

Прави морнар умире с лулом у зуби. Живот му се угаси, а лула му још гори.

Многи надничари и радници не могу радити без дувана, а можда је већ когод и чуо, како сељак на луле означава даљину од једнога места до другог. „Док попушим десет лула дувана, вели, ја сам тамо.“

Један је био осуђен на смрт. И већ је дошао под вешала, па је замолио, да му даду само још лулу дувана да попуши. И дадоше му.

Он је запали, и тако му је пријало, да су га морали опоменути, да је већ доста и да се пење. Он лепо лагацко остави лулу и попи се. Сад га помилују и он хладнокрвно опет узме лулу и рече јој: „због ове комендије ма л' те неизгуби.“ Милоне људи може лула да задовољи, особито морнаре и војнике. Али опет кад дође девојка:

Одмах срце тик-так игра,
Силно куца, силно баје:
Па на дуван заборави
Покрај мене ништ' и пије.

То је морнарска песма, коју они врло радо певају.

Прави дуваницја неће ништа започети, док своју лулу најпре не напуни. То му је „невоз' боже!“ Па колико времена односи то пушење и истресање луле. То ће сваки знати, кога је ма један пут Сремац возио. Како он то све па тешки ради!

Има војника, који с лулом у бој иде и с лулом у усти враћа се из боја.

Један је Немац био тако страстан дуваницја, да је желео, кад умре, да га 50 људи прате и сваки да пуши. Кад дођу до гроба, да сви побацају унутра луле, и после да му на гробу саде дуван.

И узрок што у новије време људи више пишу, него у старо, треба тражити у томе, што се много пуши па и кафа пије. Е, него; та има и дуван своје врлине. Тако кад какав директор нар. школи и четрнаесто делце огласи, нетреба одмах тражити ту памети, него се распитати, да ли пуши?

Зашто су и Сократ и Плато и Аристотел само деца према немачким философима? Зато што нису пушили, нису „шнуфовали,“ нит' су пили кафу нит' теј. Просто рећи били су права деца.

Пушење неможе нико одобрити, а то се као и друго много зло донесе кући још из школе и са универзитета. Ако отац грди сина, синчић пуши потајно, јер кад деран пуши, он мисли да је одмах већи. Било је некада када су држали лулу у шпагу, или у рукаву па потајно вукли дим, а сад дерлад без зазора пуше. Томе су и многи оцеви криви, којима је мило, кад им је синчић тако „наметан,“ „читав човек,“ па пуши.

Добар беше закон у Швајцарској, да нико песме изнад двадесет четврте године пушити. Одраслима нешкоди, кад умерено пуше.

(СВР. ЛИБ. СЕ.)